

Samelbd.

0/0

die,

in decidit, cum omnem di-
nat. Iura igitur postiva,
& certam portionem liberis
m, ut quae fieri debere ge-
non desinit, ea accuratiori-
xate imperent. Igitur ju-
successionem quae iure na-
r autem spectatam, h. e. ra-
lle normam hic praescripserit.
num particulari cuiusdam
ali sublatione negandum o-
er, quod omnibus parentum
am in quantitate legitimae,
em tolli posse, & libertatem
ob causam equam videatur,
& ut apud illos parentes ni-
a immorigeri parentibus vi-
lio in ducibus Swidnicensi-
III. c. 26. p. 37. & alia simi-
re a *Instituto* in Novella ci-
as facile cavere possunt liberi
tamen illis molestiam creare.
electorali quando scilicet liberi
con.

Parentum o-
quando p-
ga liberos
& post m-
bona defuncti cu-
non esse extende-
tibus adimatur,
ad omnia quidem
men illis relinque-
leges illam consti-
seruero, non inu-
a professione me-
& humanioris dc
Definitur e-
Neque enim pare-
parentibus fratre-
nam aut levis no-
dividi potest in a-
tres unciae, sive c-
tor vero Iustinian-
sonarum legitima
partem, s. trientes
culi memoriales e-
Quatuor
Semisse
Arbitrii
Quaestio na-
juris mere positiv-
ralis esse videtur,
illud faciente & h-

35

DE
LEGITIMA

QVAEDAM DISSERIT

ET AD
**AVDIENDAS ORATIONES
VALEDICTORIAS
QVATVOR ALVMNORVM
LYCEI TORGAVIENSIS**

A. O. R. MDCCLIV.

DIE *18 April.* POST HORAM OCTAVAM ANTE MERIDIEM

FINITIS SACRIS

PATRONOS

ATQVE

FAVTORES

OMNESQVE

QVI BENE LYCEO NOSTRO CVPIVNT

HVMANISSIME

INVITAT

M. IOANNES FRIDERICVS SCHROEDERVS,

LYCEI TORGAV. RECTOR.

TORGAVIAE,
LITERIS PETERSELLIANIS.

Parentum officium cum sit, liberos ita educare, ut utiles existerent Reipublicæ aliquando possint, jubet tamen, & hoc ipsum officium, & naturalis parentum erga liberos amor, ut subsidia vitæ, si quidem fieri possit, ipsis & vivi præbeant, & post mortem relinquunt. Nulli profecto sunt quibus natura majus jus in bona defuncti cujusdam tribuere videatur præterquam liberi ejus. Hæc tamen eo non esse extendenda, ut omnis de rebus suis post mortem disponendi facultas parentibus adimatur, quivis facile videt. Igitur jura civilia ita hæc attemperaverunt, ut ad omnia quidem bona liberis suis relinquenda parens nullus cogatur, aliquid tamen illis relinquere necessario debeat. Hanc portionem liberis relinquendam, quia leges illam constituerunt, *Legitimam* appellarunt. Ego vero si de hac paucula disseruero, non inutile omnino vel injucundum futurum id lectoribus arbitror, neque a professione mea omnino alienum, cum ad Romanas leges adeoque ad antiquitatis & humanioris doctrinæ studia, tota fere hæc dissertatio pertineat.

Definitur ergo legitima, quod sit pars hereditatis alicui necessario relinquenda. Neque enim parentes solum liberis tenentur relinquere legitimam, sed liberi etiam parentibus fratres quoque fratribus, sed hi interdum saltim, scilicet si turpem personam aut levis notæ macula laborantem heredes instituerint. Secundum tempora dividi potest in antiquam & novam, jure enim antiquo quocunque liberi essent, tres uncie, sive quadrans hereditatis illis legitimæ loco erant relinquendæ, Imperator vero Justinianus in Novella 18. hoc jure sublato aliud constituit, pro numero personarum legitimam definiens, ut quatuor liberi vel pauciores, tertiam hereditatis partem, s. trientem, quinque vel plures, dimidiam s. semissem accipiant, quod versiculi memoriales exhibent:

Quatuor aut infra natis dant jura trientem

Semissem vero dant natis quinque vel ultra

Arbitrium sequitur substantia cetera patris.

Quæstio nata est inter juris consultos, num legitima juris naturalis sit, num juris mere positivæ? quæ vero lis facile componi posse videtur. Utique juris naturalis esse videtur, ut parentes, si possint liberis suis post mortem etiam prospicere, illud faciant, & bonorum suorum dominos illos præcipue relinquunt: Quantum tamen relinquere illis debeant, mera naturalis æquitas non decidit, cum omnem disponendi de bonis suis facultatem patri neutiquam adimat. Jura igitur positiva, quod naturalia indeterminatum relinquunt, definiunt, & certam portionem liberis assignant. Est vero id præcipuum munus legum civilium, ut quæ fieri debere generatim naturalis ratio indicat, quomodo fieri debeant, non definit, ea accuratioribus limitibus circumscribant, & cuius officium suum exacte imperent. Igitur juris consulti *materialiter* consideratam legitimam, quoad successionem quæ jure naturæ liberis debetur, juris naturæ esse adserunt, *formaliter* autem spectatam, h. e. ratione modi & quantitatis, juris civilis, quoniam jus civile normam hic præscripsit. Usus hujus quæstionis, si quis est huc redit, ut decidatur, num particulari cujusdam loci statuto legitima tolli possit. Quod quidem de totali sublatione negandum omnino videtur, quoniam juri naturæ contrarium hoc esset, quod omnibus parentum bonis liberos exuere non permittit, mutari vero quædam in quantitate legitimæ, aut aliter definiri, nihil prohibet. Nisi legitimam omnem tolli posse, & libertatem concedi parentibus nihil plane liberis relinquendi eam ob causam æquum videatur, quia alius hodie rerum status est, quam apud Romanos, & ut apud illos parentes nimium interdum duri erga liberos, ita jam liberi contra immorigeri parentibus videntur. Hinc legitimam a Patre plane auferri posse filio in ducatibus Swidnicensi & Iaurenfi narrat Schickfusius in Chronico Silesiano lib. III. c. 26. p. 317. & alia similia fere statuta alii referunt. Sane exheredationis causæ a Justiniano in Novella citata definite, gravissimas omnino offensas continent, quas facile cavere possunt liberi parum ceteroquin parentibus obedientes & maximam tamen illis molestiam creare. Hinc nova exheredationis causa accessit jure Saxonico electorali quando scil. liberi

con-

* * * *

officium cum sit, liberos ita educare, ut utiles existere Reipublicæ ali-
offint, jubet tamen, & hoc ipsum officium, & naturalis parentum er-
amor, ut subsidia vitæ, si quidem fieri possit, ipsis & vivi præbeant,
ortem relinquunt. Nulli profecto sunt quibus natura majus jus in
jusdam tribuere videatur præterquam liberi ejus. Hæc tamen eo
nda, ut omnis de rebus suis post mortem disponendi facultas paren-
quavis facile videt. Igitur jura civilia ita hæc attemperaverunt, ut
n bona liberis suis relinquenda parens nullus cogatur, aliquid ta-
ere necessario debeat. Hanc portionem liberis relinquendam, quia
tuerunt, *Legitimam* appellarunt. Ego vero si de hac paucula dif-
tile omnino vel injucundum futurum id lectoribus arbitror, neque
a omnino alienum, cum ad Romanas leges adeoque ad antiquitatis
ctrinæ studia, tota fere hæc dissertatio pertineat.

ergo legitima, quod sit pars hereditatis alicui necessario relinquenda.
entes solum liberis tenentur relinquere legitimam, sed liberi etiam
s quoque fratribus, sed hi interdum saltem, scilicet si turpem perso-
tæ macula laborantem heredes instituerint. Secundum tempora
ntiquam & novam, jure enim antiquo quotcumque liberi essent,
quadrans hereditatis illis legitimæ loco erant relinquendæ, Impera-
us in Novella 18. hoc jure sublato aliud constituit, pro numero per-
m definiens, ut quatuor liberi vel pauciores, tertiam hereditatis
n, quinque vel plures, dimidiam s. semissem accipiant, quod versi-
xhibent:

r aut infra natis dant jura trientem

n vero dant natis quinque vel ultra

m sequitur substantia cetera patris.

ta est inter juris consultos, num legitima juris naturalis sit, num
? quæ vero his facile componi posse viderur. Utique juris natu-
ut parentes, si possint liberis suis post mortem etiam prospicere,
onorum suorum dominos illos præcipue relinquunt: Quantum

contempto parentum con
Ehefachen §. von Ehege
berum videtur auer

atum gratulabitur.

ent, sed

ANN, Weydenhayn.

Torgau. Mith.

th.

S, Jurebocensis Saxo.

as fuit Romanis, ut liberos
nili quod ita liberet, post
m. L. II. r. 10. §. 20. quod
l. cap. 34. Cum vero pa
in certo plane autore, de
ma indiscriminatim voca
tio Lib. V. ep. 1. & ex aliis
ia hereditibus debita nam
ia quod ad liberos attinet,
teandus sit actus solemnis.
a sua proprio Marte in ve-

stamentum appellatur, q
sua consequuntur; si ver
plementum legitimæ salti

Ceterum, quia de
ne quadam relinqui aut
profectis. Imputantur
scilicet impensæ in filium
quodam singulari non in
recensere, præcipue cui
berent.

Hæc vero Juris c
legitimæ pertinent, ex ar
sed ut diversæ tantum ex
deducendam arbitrantur
Testamento cujus inscrip
desumptam. Sunt vero
Bynkershoek L. II. obs.
magis adhuc dubium est,
nomen gesserint Romæ f
ber. c. 2. probare labora
rerquam inscriptionem il
libris antiquis adeo incer
ostendit, ut hæc de Lege
obs. 8. constitutioni Imp
Ecclesiasticæ L. III. c. 31.
sui constitutionem, qua
sponendi, justam illam
filio, qui in testamento
næ hereditatis derur.,
probat Plinius junior
juris consulti elegantiore
rium de portione legitim
multum a vero aberrare
cum olim Romani glorio
dibus, nihil omnino ex
hoc est novem unciiis le

contento parentum consensu matrimonium ineunt v. *Ordinat. Ecclesiastic. tit. von Ehefachen §. von Ehegelöbnissen*; item decisio *Electoral. 52.* Hic igitur Principi liberum videretur quacunque velit de legitima statuere, id tamen crediderim, magis suadendum parentibus, ut vivi mores liberorum educatione emendent, quam male moratis post mortem vitæ subsidia auferant, cum patria potestas non in atrocitate, sed in pietate consistere debeat, paucique sint *Thebistoclem* de quo *Cornelius Nepos* refert, imitaturi, qui cum a parente exheredaretur, non fregit eum hæc contumelia sed erexit.

Liberi quibus legitima relinqui debet, intelliguntur utriusque sexus, ex justo matrimonio nati, computanturque in eorum numero etiam posthumi, utpote qui cum de commodo illorum agitur pro jam natis habentur. l. 26. *π.* de statu hom. Adimi vero potest legitima liberis ex certis causis quæ exheredationis vocantur, & ad insignem impietatem liberorum erga parentes redeunt. Has causas pro uti *Iustinianus Imp.* eas definiuit *Novella 115. cap. 3.* recenset, & illarum si nulla cadat in liberos legitima adimi illis non potest. Unde consequens est, ut infantibus septimum ætatis annum nondum egressis adimi possit nunquam, quia non potest his, ob intellectus defectum tanta imputari malitia, ut exheredationis cause ad illos pertineant. Sunt aliquæ illarum: Si atrocem injuriam aut manus violentas patri filius intulerit, vitæ insidias parenti struxerit, bonis parentis grande damnum dederit, caprivum parentem cum possit liberare noluerit, & alia quas omnes recensere longum esset. Hæc occasione defectio nascitur: Si inter plures filios vel filias, ingratus unus, hoc est exheredatione dignus existat, reliquis hoc vitium obijci non possit, num computari hic cum reliquis in definienda legitima debeat. Nam si filii quatuor grati sint unus ingratus utique computato ingrato semissis legitimam constituet non computato triens. Et æquum videretur computari debere, illius vero portionem inter reliquos dividi, ne hi fratris impietatem innoxii luant. Hancque sententiam æquiorum Iuris consulti plerumque fatentur, in praxi vero contrarium obtinere adferunt, liberosque ingratos pro mortuis haberi, rationemque addunt, quia aucta esset legitima ex triente in semissim ob concursum plurius liberorum, indeque metuendam depauperationem quæ cesseret uno ingrato existente. Sed hæc rationem profiteor idoneam mihi non videri, cum evidens sit, pro mortuo habito ingrato adeoque legitima ex numero liberorum residuorum computata, singulos minus accipere, quam accepissent, si grati extitisset & illis legitimam divisisset. Sint enim quique liberi quorum legitima est semis hereditatis paternæ: hæc igitur inter se dividentes, accipiunt singuli quintam partem semissis, hoc est hereditatis totius decimam. Iam fingatur unus filiorum ingratus & reliquis quatuor tribuatur saltem triens hereditatis; Ergo hæc inter se dividentes accipiunt. Singuli trientis partem quartam, hoc est hereditatis totius duodecimam, ut quis ob ingratitude fratris sui tantum amittat, quantum decima hereditatis portio duodecimam excedit. Id vero iniquum esse facile patet, cum ne quidem parentum delicta in liberis, eorum participes se non reddentibus, jura divina puniant, multo minus fratres pios, fratrum impiorum causa damnum perpeti permittant. Cui argumento inde robor accedit, quia repudiandam portionem suam in computatione legitimæ tamen ut sentiunt doctores connumeratur, & id quod ipse accepisset inter reliquos dividitur, ex quo patet filiorum nullum factio suo reliquis nocere posse.

Relinquenda vero est legitima liberis & parentibus titulo institutionis quem vocant vi *Nov. 115. cap. 2. princ. & cap. 4. princ.* hoc est, ut tanquam heredes eam accipiant non legati, donationis aut alio quovis jure. Cujus rei ratio sira est in eo, quod æquum sit has personas partem aliquam hereditatis eorum, qui legitimam ipsis debent accipere nonnuda quadam liberalitate testatoris gaudere. Est vero proficuum magis heredis jusquam legatarii in casibus quam plurimis v. 9. quod plurium qui simul heredes scripti sunt uno decedente, ejus portio inter reliquos dividatur, quod aderecendi jus appellant, id quidem legatariis non competere manifestum est, quorum unus si legatum sibi destinatum non consequatur, id non reliquis cedit, sed ad heredem universalem revertitur, quam ob causam *honorabilem* & utilem hunc titulum quo legitima relinquenda sit juris consulti appellant; fratribus vero quocunque titulo relinqui potest.

Quod si vel plane non relicta sit liberis legitima, vel non debito modo, inofficium testamenti-

flamentum appellatur, quia officio suo parens defuit, & liberi querela inofficiosi testamenti usi, sua consequuntur; si vero instituti quidem sint heredes, sed in portione legitima minore ad *supplementum* legitime saltim agunt, ne inofficiosi querela parentis memoriam fugillent.

Ceterum, quia debitum quoddam est legitima, jure constitutum, non potest sub conditione quadam relinqui aut oneribus gravari, quae imponi possunt legatis ex liberalitate testatoris profectis. Imputantur vero in legitimam, quae liberi parentibus quasi debent, extraordinariae scilicet impense in filium unum praeter aliis collatae, nisi vel donatas has voluerit pater vel favore quodam singulari non imputentur, quo sumtus studiorum referunt, vel aliae quaedam causae, quas recensere, praecipue cum de illis legum doctores inter se dissentiant longum esset, filium hic liberent.

Haec vero Juris consultis accuratius examinanda relinquens pauca saltim, quae ad originem legitime pertinent, ex antiquitatibus addam, non quod decidi aliquid possit in re valde ambigua, sed ut diversae tantum eruditorum sententiae enumerentur. Sunt qui legitimam ex lege Glicia deducendam arbitrantur. Haec autem lex unica tantum vice nominatur in l. 4. π. de inofficioso Testamento cujus inventio indicat, ex peculiari Caji juris consulti ad legem Gliciam libro esse desumptam. Sunt vero qui dubitent an unquam lex ejusmodi Glicia extiterit, quo pertinent Bynkershoek L. II. obs. c. 12. & quos ille citat Hotomannus legem hanc non agnoscit, multoque magis adhuc dubium est, quis Gliciorum legis si quae fuit, auctor extiterit. Multos qui Gliciorum nomen gesserint Romae fuisse ex Tacito L. 15. annalium c. 56. ex Livio L. 19. & Suetonio in Tiber. c. 2. probare laborat Cujacius Obs. Lib. II. c. 21. de ipsa vero Lege Glicia nihil scimus praeterquam inscriptionem illam L. 4. ex Caji in eam Commentario desumptae, at has inscriptiones in libris antiquis adeo incertae & variae esse, ut deducti ex illis nihil possit Bynkershoekius loco cit. ostendit, ut haec de Lege Glicia sententia quam maxime dubia videatur. Alii cum Cujacio L. III. obs. 8. constitutioni Imperatoris Marci. Legitimae originem tribuunt, Nicephori dicto Historiae Ecclesiasticae L. III. c. 31. moti, cujus haec sunt verba: „Marcus Aelius contra Antonini Pii patris sui constitutionem, qua omnibus liberam dedit potestatem, de facultatibus suis ita ut vellent disponendi, justam illam tulit legem, qua patri liberi ab intestato succedunt. Idemque sanxit, ut filio, qui in testamento praeteritus a parentibus debitam gratiam non retulisset, quadrans paternae hereditatis detur.“ Sed ante Marcum imperatorem viginisse jam legitimae observantiam probat Plinius junior qui tempore Trajani Imp. vixit L. V. ep. 1. Sed huc uberius persecuti sunt juris consulti elegantiores varii, inter quos nominabo saltim Battandier de Legitima c. I. Chiffetium de portione legitimae c. 3. Heineccium Antiquitat. Roman. Lib. II. t. VI. §. 7. Forte non multum a vero aberraret, qui ex lege Falcidia octam traxisse legitimam suspicaretur. Scilicet cum olim Romani gloriosi, legatis omnem hereditatem exhaurirent, sique destituerentur hereditibus, nihil omnino ex hereditate retenturis cautum est lege Falcidia, ne major pars doctante hoc est novem uncias lezatis exhauriretur, ut quartam partem heres servam haberet, quae quarta Falcidia est appellata. Iam antiquissimis temporibus eadem libertas fuit Romanis, ut liberos exheredes scribere aut praeterire in testamento nulla omnino causa, nisi quod ita liberet, possent V. Rufinus Antiq. Rom. Lib. VIII. cap. 6. Heineccius Antiq. Rom. L. II. t. 10. §. 20. quod illustratur exemplis apud Ciceronem Lib. I. de Orat. & Livium Lib. I. cap. 34. Cum vero parentes hac libertate abuterentur, invaluit primum inofficiosi querela, in certo plane autore, deinde cum lex Falcidia legatis modum statueret, quarta Falcidia, legitima indiscriminatim vocata fuit, de quo & ex pluribus corporis juris Iustiniani locis & ex Plinio Lib. V. ep. 1. & ex aliis constat. Verosimile igitur est, liberis debitam legitimam ex Falcidia hereditibus debita natam esse, praecipue cum Liberis aequae ac hereditibus quarta deberetur, etsi quod ad liberos atinet, rem mutaverit Iustinianus. Sed haec iam sufficere arbitror cum indicandus sit actus solemnis. Perorabant scilicet publicae quinque juvenes optimae spei, qui themata sua proprio Marte in veniunt & elaborantur.

I. **CHRISTIANVS ABRAAMVS LEHMANNVS**, Jütrecensis Saxo.

De singulari doctorum virorum praestantia.

II. **IOANNES CAROLVS HEVN**, Schildaviensis Mifn.

De praestantia in literis assiduitate.

III. **CHRISTIANVS GOTTLIEB TISCHERVS**, Torgau. Mifn.

De virtutibus juris peritum ornantibus.

IV. **CHRISTOPH. FRIDER. LEBRECHT HOFMANN**, Weydenhayn.

De laudabili doctorum aliis inserviando studio.

Hi quatuor juvenes latina Lingua ultimum vale dicent, sed

V. **CASPAR. DAMIANVS GRVLICH**, Freiberg.

De Theologia in se considerata dicet, & amicis suis abitum gratulabitur.

uia officio suo parens defuit, & liberi querela inofficiosi testamenti usi, o instituti quidem sint heredes, sed in portione legitima minore ad *sup-* agunt, ne inofficiosi querela parentis memoriam fugillent. bitum quoddam est legitima, jure constitutum, non potest sub conditio- oneribus gravari, quæ imponi possunt legatis ex liberalitate testatoris vero in legitimam, quæ liberi parentibus quasi debent, extraordinariæ unum præ aliis collatæ, nisi vel donatas has voluerit pater vel favore pntentur, quo sumtus studiorum referunt, vel alia quædam causæ, quas de illis legum doctores inter se dissentiant longum esset, filium hic li-

onsultis accuratius examinanda relinquens pauca saltem, quæ ad originem tiquitatibus addam, non quod decidi aliquid possit in re valde ambigua, auditorum sententiæ enumerentur. Sunt qui legitimam ex lege Glicia

Hæc autem lex unica tantum vice nominatur in l. 4. *π.* de inofficioso otio indicat, ex peculiari Caji juris consulti ad legem Gliciam libro esse qui dubitent an unquam lex ejusmodi Glicia extiterit, quo pertinent c. 12. & quos ille citat Hotomannus legem hanc non agnoscit, multoque quis Gliciorum legis si quæ fuit, auctor extiterit. Multos qui Gliciorum uisse ex Tacito L. 15. annalium c. 56. ex Livio L. 19. & Suetonio in Ti- Cujacius Obs. Lib. II. c. 21. de ipsa vero Lege Glicia nihil scimus præ- lam L. 4. ex Caji in eam Commentario desumptæ, at has inscriptiones in tas & varias esse, ut deduci ex illis nihil possit Bynkershoekius loco cit. Glicia sententia quam maxime dubia videatur. Alii cum Cujacio L. III. ratoris Marci. Legitimæ originem tribuunt, Nicephori dicto Historiæ moti, cujus hæc sunt verba: „Marcus Ælius contra Antonini Pii patris omnibus liberam dedit potestatem, de facultatibus suis ita ut vellent di- ulit legem, qua patri liberi ab intestato succedunt. Idemque sanxit, ut præteritus a parentibus debitam gratiam non retulisset, quadrans pater-

Sed ante Marcum imperatorem viginisse jam legitimæ observantiam tempore Trajani Imp. vixit L. V. ep. 1. Sed huc uberius persecuti sunt varii, inter quos nominabo saltem Battandier de Legitima c. I. Chiffle- c. 3. Heineccium Antiquitat. Roman. Lib. II. t. VI. §. 7. Forte non , qui ex lege Falcidia ortam traxisse legitimam suspicaretur. Scilicet si, legatis omnem hereditatem exhaurirent, sicque destituerentur here- hereditate retenturis cautum est lege Falcidia, ne major pars dodrante aris exhauriretur, ut quartam partem heres silyam haberet. quæ quar-

AB: 155056

VD 18

ULB Halle 3
003 085 112

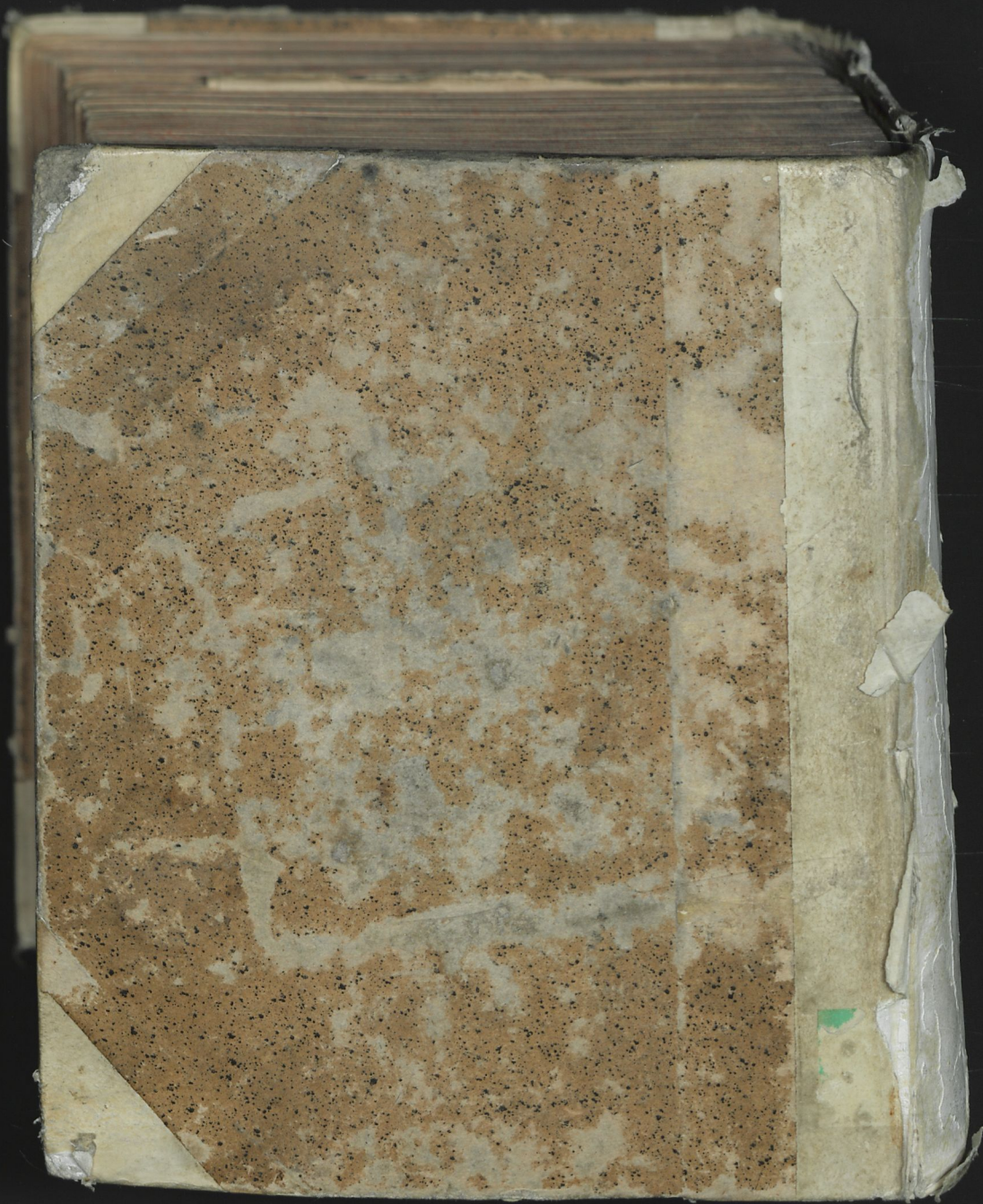

TA → SL
vor 75 Jhr /

R

VD 17

35

LEO
QVA

A

AVDIEND
VALE
QVATV
LYCEI

ONES
S
SIS

DIE 18 April. POST

MERIDIEM

PA

F

QVI BENE LY

IVNT

M. IOANNES FRIDERICVS SCHROEDERVS,
LYCEI TORGAV. RECTOR.

TORGAVIAE,

LITERIS PETERSELLIANIS.

